

HÅLLBARHETSBEDÖMNING

- ÄNDRING AV ÖVERSIKTSPLAN NYKÖPING 2040 GENOM TILLÄGG FÖR FÖRNYBAR OCH FOSSILFRI ENERGI

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Läshänvisning	4
Bakgrund	4
Beskrivning av planförslaget.....	5
Avgränsning.....	5
Tidsmässig.....	5
Geografisk.....	5
Hållbarhetsaspekter.....	5
Metod och bedömning	6
Bedömda alternativ	6
Konsekvensbedömning av alternativen.....	7
EKOLOGISK HÅLLBARHET.....	7
SOCIAL HÅLLBARHET	9
EKONOMISK HÅLLBARHET.....	12
RIKSINTRESSEN.....	14
MILJÖKVALITETSNORMER.....	14
KONSEKVENSBEDÖMNING AV STÄLLNINGSTAGANDEN FÖR ENERGISLAGEN.....	15
Måluppfyllelse	17
NATIONELLA MILJÖKVALITETSMÅL.....	17
GLOBALA HÅLLBARHETSMÅL – AGENDA 2030	19
Samlad bedömning	19
Förslag till åtgärder och uppföljning	20

Sammanfattning

Nyköpings kommun har tagit fram ett förslag till ändring av översiktsplan Nyköping 2040 genom tillägg för förnybar och fossilfri energi. Kommunen har bedömt att denna ändring genom tillägg kan innebära betydande miljöpåverkan och har därför gjort en hållbarhetsbedömning tillika strategisk miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning för ändringen. Denna hållbarhetsbedömning baseras på översiktsplanens hållbarhetsbedömning med ändringen som huvudalternativ och gällande översiktsplanen som noll-alternativ samt ett jämförelsealternativ som innebär att kommunen helt styr möjliga områden för etableringar. Hållbarhetsbedömningen redovisar om huvudalternativet förbättrar eller försämrar potentialen för hållbar utveckling för de hållbarhetskriterier i som inkluderas i ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet i översiktsplanens hållbarhetsbedömning. En uppdatering av hållbarhetsbedömningen har gjorts efter de ändringar som gjorts mellan samrådsversion och granskningsversion.

Hållbarhetsbedömningen visar att huvudalternativet, jämfört med nollalternativet, framför allt innebär potential för positiv påverkan på hållbarhet för klimatpåverkan, användningen av mark och vatten samt lokal och regional ekonomi då det ger tydligare förutsättningar för etablering av lokal förnybar och fossilfri energiproduktion. Hållbarhetsbedömningen av samrådsversionen visade att huvudalternativet kunde innebära ökade risker för negativ påverkan, jämfört med nollalternativet, på framför allt rekreation och friluftsliv, naturmiljö samt folkhälsa i form av buller framförallt genom att en större osäkerhet uppstår kring etableringar i större opåverkade och tysta områden. Till granskningsversionen har ändringar gjorts så att denna osäkerhet inte längre består. Jämförelsealternativet bedöms minska riskerna för negativ påverkan jämfört med huvudalternativet då det innebär ytterligare styrning av möjliga etableringar men inte innebära samma potential till positiv påverkan på hållbarhet då jämförelsealternativet minskar frihetsgraden att pröva platser som kan vara lämpliga för etablering.

För att minska riskerna anger hållbarhetsbedömningen att det är av största vikt att platsspecifika prövningar och anpassningar sker vid slutgiltig prövning.

Läshänvisning

Denna hållbarhetsbedömning bygger på och följer hållbarhetsbedömningen för översiktsplan Nyköping 2040 och bör för full förståelse läsas tillsammans med denna. Hållbarhetsbedömningen för översiktsplan Nyköping 2040 kan hittas här: [Mot framtiden - Processdokument \(nykoping.se\)](#)

Bakgrund

Nyköpings kommun har tagit fram ett förslag till ändring av översiktsplan Nyköping 2040 genom tillägg för förnybar och fossilfri energi. Motivet är att det saknades tillräckliga ställningstaganden för de olika energislagen i ÖP Nyköping 2040. Ändringen ska underlätta handläggningen av ärenden vid etablering av verksamheter för förnybar och fossilfri energi med målet att fler etableringar ska kunna tillkomma. Samtidigt är målet att påverkan på andra värden minimeras. Förslaget har varit ute på samråd och till granskningsversionen har några ändringar utifrån inkomna synpunkter gjorts.

Beskrivning av planförslaget

Ändringen av översiktsplan Nyköping 2040 genom tillägg för förnybar och fossilfri energi innebär att kommunens ställningstagande för de olika förnyelsebara och fossilfria energislagen införs i temakapitlet Teknisk försörjning. Ställningstaganden är avsedda att vägleda kommande prövning om etablering och lokalisering av dessa verksamheter. I ÖP:s kartsikt tillförs hänsynslagret "Landskapsvärde". Lagret innehåller beskrivning och bedömning samt kommunens ställningstagande för alla kommunens landskapsområdets sammanvägda känslighet och tålighet för vindkraftsparker och andra storskaliga etableringar. Ändringen blir efter antagande en del av kommunens översiktsplan.

Avgränsning

Hållbarhetsbedömningen för ändring av ÖP genom tillägg för förnybar och fossilfri energi utgår och följer avgränsningarna för i hållbarhetsbedömningen för översiktsplan Nyköping 2040.

Tidsmässig

Översiktsplanens planperiod sträcker sig fram till år 2040. Hållbarhetsbedömningen utgår från möjlig utbyggnad år 2040.

Geografisk

Översiktsplanen omfattar hela kommunens mark- och vattenområde.

Hållbarhetsbedömningen hanterar konsekvenser inom kommunens gränser samt dess närområde i samtliga aspekter utom klimat som har en ytterligare vidare geografisk avgränsning.

Hållbarhetsaspekter

Av de hållbarhetsaspekter som hållbarhetsbedömningen för översiktsplan Nyköping 2040 omfattade bedöms följande även vara aktuella för tillägg för förnybar och fossilfri energi:

- För Ekologisk hållbarhet: Klimatpåverkan, Naturmiljö samt Mark och vatten.
- För Social hållbarhet: Landskapsbild och kulturmiljö, Folkhälsa (buller), Rekreation och friluftsliv samt Risk och säkerhet
- För påverkan på riksintressen: Vindbruk, Friluftsliv, Turism och rörligt friluftsliv, Yrkesfiske, Sjöfart, Flygplats, Naturmiljö, Natura 2000, Kulturmiljö, totalförsvaret, väg- och järnvägsanläggningar (befintliga och planerade), energidistribution, elektronisk kommunikation samt vattenförsörjning
- För påverkan på miljö kvalitetsnormer: Vatten

Utöver detta kommer hållbarhetsbedömningen även redovisa

- För Ekonomisk hållbarhet: Areella näringar och resurshushållning, Klimatanpassning och översvämningsrisk, Lokal och regional ekonomi, Näringsliv och besöksnäring, Arbetstillfällensamt Service

Metod och bedömning

En bedömning har gjorts om ändringen förbättrar eller försämrar potentialen för hållbar utveckling för de hållbarhetskriterier som inkluderas i ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet enligt avgränsningen.

Hållbarhetsbedömningen har använt sig av översiktsplanens hållbarhetsbedömnings femgradiga bedömningskala.

Konsekvensbedömning	Poäng
Stora positiva konsekvenser	+2
Positiva konsekvenser	+1
Obetydliga konsekvenser	0
Negativa konsekvenser	-1
Stora negativa konsekvenser	-2

Figur 1: Med hjälp av bedömningskalan har den förändrade potentialen för positiva konsekvenser och risker för negativa konsekvenser för hållbarhetsaspekterna analyserats för ändringen.

Bedömda alternativ

I hållbarhetsbedömning bedöms ändringen som huvudalternativ, där ställningstaganden för respektive energislag införs och ett nytt hänsynslager, "landskapsvärde" med tillhörande ställningstaganden utifrån känslighet införs i kartan. Gällande översiktsplan Nyköping 2040, där ställningstagande för energislagen i stort sett saknas och ingen värdering av landskapet finns används som noll-alternativ. Förutom dessa har ett jämförelsealternativ använts.

- Alternativ hög reglering:
Alternativet innebär att kommunen anger specifika och avgränsade områden för etablering av vindkraft, energianläggningar och storskaliga anläggningar samt var och hur anslutning till elnätet ska ske.

Skillnaden mellan huvud- och jämförelsealternativen jämfört med nollalternativet är framför allt att kommunen i huvud- och jämförelsealternativen anger vilka områden som möjliga och mindre lämpliga att pröva för vindkraftparker. Huvud- och jämförelsealternativen har även ställningstaganden för etablering av anläggningar för förnybar och fossilfri energiproduktion. Mellan huvud- och jämförelsealternativet är främsta skillnaden att områden för prövning av de olika energislagen och anläggningar är helt lägesbestämda i jämförelsealternativet medan huvudalternativet ger större frihet att pröva olika områden.

Konsekvensbedömning av alternativen

Konsekvensbedömningen redovisar först Nollalternativets bedömda potential och risk enligt hållbarhetsbedömningen för Översiktsplan Nyköping 2040. Skalan är från + 2 till – 2 (se förklaring under Metod och bedömning”). Därefter redovisas om och i så fall hur och varför huvudalternativet bedöms förändra potential och risk för hållbarhetsaspekten jämfört med nollalternativet. Därefter redovisas samma bedömning av jämförelsealternativet. Slutligen gör en sammanfattning för hela hållbarhetsdimensionen där tabellen visar bedömningen av huvudalternativets- och jämförelsealternativets potential och risk i jämförelse med nollalternativet

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Klimatpåverkan

Nollalternativet bedömdes, med de höga ambitioner som eftersträvas för att minska klimatpåverkan, en potential till positiva konsekvenser (+1) för klimatet. Det bedömdes dock finnas risk för stora negativa konsekvenser (-2) om förflyttningen bort från klimatbelastande transportarbete inte lyckas.

Huvudalternativet innebär att kommunen tar positiv ställning även till kärnkraft som fossilfri energi och ger tydligare förutsättningar för etablering av flera olika förnyelsebara energikällor. Detta bedöms innebära att underlätta etableringen av förnyelsebara och fossilfria energikällor i kommunen och därigenom förbättra potentialen för positiva konsekvenser för klimatpåverkan.

Jämförelsealternativet är i stort jämförbart med huvudalternativet. Genom att låsa möjliga platser för etablering bedöms möjligheten att etablera minska då friheten att pröva begränsas till färre områden. Om platserna i jämförelsealternativet är mycket väl utredda kan dock handläggningen underlättas.

Sammantaget innebär huvudalternativet och jämförelsealternativet förbättrad potential för positiva konsekvenser men oförändrat vad gäller risken för negativa konsekvenser för klimatet. Huvudalternativet bedöms att ha något högre potential än jämförelsealternativet. Dock är inte förbättringen så stor att potentialen för positiva konsekvenser kommer upp i Stora positiva konsekvenser (+2)

Naturmiljö

Nollalternativet bedömdes genom att kommunens ställningstaganden möjliggör att sammanhängande strukturer av naturmark till stor del kan bevaras och utvecklas och att det finns möjligheter att bevara och utöka den biologiska mångfalden och de ekosystemtjänster som biologisk mångfald stödjer. Detta bedöms utgöra en potential för stora positiva konsekvenser (+2) på spridningssamband och biologisk mångfald. Det är av stor vikt att mark verkligen avsätts för förbättrande naturmiljöåtgärder, annars sker inga förändringar vilket innebär obetydliga konsekvenser på naturmiljön (0). För att nå bedömd potential krävs mycket arbete och aktiva åtgärder.

Huvudalternativet och jämförelsealternativet innebär att kommunen anger att ny vattenkraft inte ska tillkomma men att plats för åtgärder för vandringsvägar ska säkras i hela vattensystemet. Huvudalternativet och jämförelsealternativen anger även tydligare förutsättningar för etablering av vindkraftparker vilket bedöms positivt då påverkan på naturmiljön inklusive artskydd kan bli negativ vid olämplig lokalisering. Hur påverkan på

naturmiljön slutligen blir beror på lokala anpassningen och utformningen i de enskilda etableringarna. I jämförelsealternativet bör detta vara utrett och därmed minskas risken ytterligare för skador på naturmiljön. Etablering av kärnkraft kan, beroende på teknikval, innebära att kylvatten kan påverka havsvattentemperaturen och därmed påverka naturmiljön lokalt. Detta behöver utredas inom kommande processer. Även storskalig biomassaproduktion kan påverka naturmiljön negativt på landskapsnivå när öppna ytor planteras igen och ökat grotuttag sker. I huvud- och jämförelsealternativen styrs olika etableringar till mindre känsliga områden.

Sammantaget kan huvudalternativet både ge positiva effekter och negativa effekter på naturmiljön. Med hårdare styrning enligt jämförelsealternativet bedöms riskerna för negativa effekter minska jämförelse med huvudalternativet. Båda alternativen bedöms vara bättre än nollalternativet där ingen eller liten styrning av etableringar sker. Dessa bedöms dock inte vara så stora att de påverkar den övergripande bedömningen för vare sig positiva eller negativa potentialen för översiktsplanen.

Mark- och vatten

Nollalternativet bedömdes innebära potential för stora positiva konsekvenser (+2) med risk för obetydliga konsekvenser (0) avseende mark och vatten. Baserat på strategin "Hushåll med mark- och vattenresurser" och ställningstagande för att klara miljö kvalitetsnormer i vatten.

Huvudalternativet och jämförelsealternativet innebär att kommunen anger att ny vattenkraft inte ska tillkomma men att plats för åtgärder för vandringsvägar ska säkras. Ändringen styr också etablering av vindkraftparker och andra större etableringar till områden där ianspråktagande av marken bedöms göra mindre påverkan. Hur påverkan på mark och vatten slutligen blir beror på anpassningen i de enskilda etableringarna. Jämförelsealternativet innebär ytterligare styrning, vilket bedöms minska riskerna för negativ påverkan ytterligare.

Sammantaget bedöms huvudalternativet ge positiva effekter på användningen av mark och vatten. Med hårdare styrning enligt jämförelsealternativet bedöms riskerna för negativa effekter minska jämförelse med huvudalternativet. Båda alternativen bedöms vara bättre än nollalternativet där ingen eller liten styrning av etableringar sker. Dessa bedöms dock inte vara så stora att de påverkar den övergripande bedömningen för vare sig positiva eller negativa potentialen för översiktsplanen.

Gjorda avvägningar utifrån Ekologisk hållbarhet

Utgångspunkten för ändringen har varit att ge positiv klimatpåverkan genom att ge tydliga förutsättningar för etableringar av förnyelsebar och fossilfri energi och samtidigt ta hänsyn till naturmiljövärden samt hushålla med mark och vatten. Landskapsanalysen har därför bl.a. baserat sig på olika naturvärdesunderlag. Kommunen anser sig inte ha tillräckligt underlag för att peka ut exakta platser för etableringar utan anser om intressenter får möjlighet att få en slutgiltig prövning i varje enskilt fall ökar det möjligheten att få till stånd etableringar på rätt områden. Detta resonemang resulterar i att huvudalternativet valts i stället för jämförelsealternativet. Det är dock av största vikt att platsspecifika prövningar och anpassningar, särskilt vad gäller naturmiljö inklusive artskydd samt mark och vatten, sker vid slutgiltig prövning. Dessutom behöver de kumulativa effekterna för naturmiljön inklusive arter och spridningsvägar samt mark och vatten analyseras och tas hänsyn till vid kommande prövningar.

Aspekt	Nollalternativ	Huvudalternativ	Jämförelsealternativ
--------	----------------	-----------------	----------------------

Klimatpåverkan	Potential (+2) Risk (-1)	Potential (+2) Risk (-1) Högst potential	Potential (+2) Risk (-1) Höjd potential
Naturmiljö	Potential (+2) Risk (0)	Potential (+2) Risk (0) Minskad risk	Potential (+2) Risk (0) Minst risk
Mark och vatten	Potential (+2) Risk (0)	Potential (+2) Risk (0) Minskad risk	Potential (+2) Risk (0) Minst risk

Figur 2: Bedömning av eventuell ändrad potential eller risk i förhållande till nollalternativet för huvud- och jämförelsealternativen, Ekologisk hållbarhet. Alternativens ökade potential respektive minskad risk bedöms inte så betydande att den påverkar helhetsbedömningen för översiktsplanen.

SOCIAL HÅLLBARHET

Landskapsbild och kulturmiljö

Nollalternativet beskriver hur man ska tillvarata kulturen som en resurs i samhällsplaneringen bedömdes innebära potential till stora positiva konsekvenser (+2) med risk för obetydliga konsekvenser (0) avseende kulturmiljön. Däremot behandlas inte landskapsbilden på något tydligt sätt i nollalternativet.

Etablering av vindkraft och större etableringar kommer ofrånkomligt innebära påverkan på landskapsbilden och kan beroende på placering påverka kulturmiljön.

Huvudalternativet och jämförelsealternativet innebär att kommunen bedömer landskapets värden och anger hur dess bör tas om hand i framtida planering. I detta ingår både kulturmiljö och landskapsbilden som betydelsefulla element i värderingen.

Sammantaget innebär huvudalternativet och jämförelsealternativet oförändrad potential för positiva konsekvenser men minskad risk vad gäller risken för negativa konsekvenser för Landskapsbild och kulturmiljö. Jämförelsealternativet bedöms att ha ytterligare något minskad risk än huvudalternativet. Då risken redan var obetydlig i nollalternativet bedöms inte ändringen innebära någon skillnad i den övergripande bedömningen för risk för negativa konsekvenser.

Folkhälsa

Nollalternativet bedömdes ha en potential till positiva konsekvenser (+1) med avseende på ljudmiljön bl.a. för att verksamheter i första hand planeras tillkomma i redan bullerstörda lägen, att tysta områden ska värnas och höga ambitioner för ljudmiljön vid nya bostäder men även en risk för oförändrade konsekvenser (0).

Huvudalternativet innebär att kommunen anger områden som bedöms ha viss tålighet där vindkraftparker och större etableringar kan prövas. Samrådsversionen innebar att delar av dessa områden också var utpekade som stora opåverkade områden i översiktsplanen där tystheten är en kvalitet som ska bevaras. Detta innebar en otydlighet för vad som gällde där områden med viss tålighet överlappade stora opåverkade områden och därmed fanns en ökad risk för negativa konsekvenser för ljudmiljön. I granskningsversionen har detta åtgärdats och alla tysta områden har klassningen stor känslighet. Därmed utgår otydligheten.

Jämförelsealternativet innebär ytterligare styrning, vilket bedöms minska riskerna för negativ påverkan i jämförelse med huvudalternativet om tysta områden undantas.

Sammantaget innebär huvudalternativet och jämförelsealternativet oförändrad potential och risk för folkhälsan.

Rekreation och friluftsliv

Nollalternativet bedömdes innebära stora positiva (+2) konsekvenser för rekreation och friluftsliv i kommunen, men med en risk för mindre negativa konsekvenser om grönsstrukturer i staden successivt minskar på bekostnad av bebyggelse (-1).

Huvudalternativet innebär att kommunen anger områden som bedöms ha viss tålighet där vindkraftparker och större etableringar kan prövas. Samrådsversionen innebar att delar av dessa områden också var utpekade som stora opåverkade områden i översiktsplanen där rekreation och friluftsliv är en kvalitet som ska bevaras. Detta innebar en otydlighet för vad som gällde där områden med viss tålighet överlappade stora opåverkade områden och därmed fanns en ökad risk för negativa konsekvenser för ljudmiljön. I granskningsversionen har detta åtgärdats och alla stora opåverkade områden har klassningen stor känslighet. Därmed utgår otydligheten.

Jämförelsealternativet innebär ytterligare styrning, vilket bedöms minska riskerna för negativ påverkan i jämförelse med huvudalternativet om stora opåverkade områden undantas.

Sammantaget innebär huvudalternativet och jämförelsealternativet oförändrad potential och risk för rekreation och friluftsliv.

Risk och säkerhet

Nollalternativet bedöms innebära potential till positiva konsekvenser (+1) med risk för att obetydliga konsekvenser (0) med avseende på risk och säkerhet i och med bl.a. tydliga ställningstaganden för transportleder för farligt gods.

Huvudalternativet och jämförelsealternativet innebär att kommunen anger Studsvik som möjlig plats för lokalisering av kärnkraft som kan innebära ökad risk i närområdet och ökade transporter av farligt gods på väg. Här anges dock att *Vidare utredningar om omgivningspåverkan och dess konsekvenser behöver då initieras*. I huvudalternativet och jämförelsealternativet anges även vilka förutsättningar som bör gälla för nya biogasanläggningar som kan innebära risker för närområdet. Inga nya farligt gods vägar eller riskområden tillkommer dock då dessa redan finns i nollalternativet.

Sammantaget innebär huvudalternativet och jämförelsealternativet varken förändrad potential för positiva konsekvenser eller förändrad risk för negativa konsekvenser för risk och säkerhet.

Gjorda avvägningar utifrån Social hållbarhet

Utgångspunkten för ändringen har varit att ge positiv klimatpåverkan genom att ge tydliga förutsättningar för etableringar av förnyelsebar och fossilfri energi och samtidigt ta hänsyn till sociala värden. Landskapsanalysen har därför förutom att bedöma påverkan på landskapsbilden även baserat sig på underlag för friluftsliv och opåverkade områden. Områden med sådana höga värden har ansetts som särskilt eller mycket känsliga. Det är också av största vikt att plats-specifika prövningar och anpassningar sker vid slutgiltig prövning. Dessutom behöver de kumulativa effekterna för landskapsbild och kulturmiljö samt rekreation och friluftsliv analyseras och tas hänsyn till vid kommande prövningar. Fortsatta utredningar om risker vid eventuell etablering av kärnkraft i Studsvik kommer med all sannolikhet ingå i de prövningar som kommer ske på nationell nivå när det gäller om och var nya kärnkraftsanläggningar kan komma till stånd.

Aspekt	Nollalternativ	Huvudalternativ	Jämförelsealternativ
Landskap och kulturmiljö	Potential (+2) Risk (0)	Potential (+2) Risk (0) Minskad risk	Potential (+2) Risk (0) Minst risk
Folkhälsa	Potential (+1) Risk (0)	Potential (+1) Risk (0) Oförändrad risk	Potential (+1) Risk (0) Oförändrad risk
Rekreation och friluftsliv	Potential (+2) Risk (-1)	Potential (+2) Risk (-1) Oförändrad risk	Potential (+2) Risk (-1) Oförändrad risk
Risk och säkerhet	Potential (+1) Risk (0)	Potential (+1) Risk (0) Oförändrad risk	Potential (+1) Risk (0) Oförändrad risk

Figur 3: Bedömning av eventuell ändrad potential eller risk i förhållande till nollalternativet för huvud- och jämförelsealternativen, Social hållbarhet. Alternativens ökade potential respektive minskad risk bedöms inte så betydande att den påverkar helhetsbedömningen för översiktsplanen utom för risken för Folkhälsa.

EKONOMISK HÅLLBARHET

Lokal och regional ekonomi

Nollalternativet bedöms innebära en potential till positiva konsekvenser (+1) för lokal och regional ekonomi utan en betydande risk för negativa konsekvenser (0).

Huvudalternativet innebär att kommunen tydligare anger förutsättningar för var etablering av förnybar och fossilfri energi bör tillkomma. Det bedöms vara positivt då tydligare förutsättningar ger mindre osäkerheter vid sökande efter platser för etablering och därmed leda till mindre förgävesplanering. Det bedöms innebära möjlighet till fler etableringar av förnybar och fossilfri energi genom att det tydligare framgår vilka områden kommunen ser som möjliga att pröva etableringar vilket säkrar tillgången till energi och gynnar den lokala och regionala ekonomin med arbetstillfällen.

Jämförelsealternativet innebär att etablering endast förväntas tillkomma i utpekade områden. Detta bedöms innebära mindre positiv potential då andra möjliga platser för etableringar inte kan prövas.

Sammantaget innebär huvudalternativet och jämförelsealternativet förbättrad potential för positiva konsekvenser men oförändrat vad gäller risken för negativa konsekvenser för lokala och regionala ekonomin. Huvudalternativet bedöms att ha något högre potential än jämförelsealternativet. Dock bedöms inte potentialen bli så stor att den kommer upp i kriterierna för Stora positiva konsekvenser (+2)

Näringsliv och besöksnäring samt arbetstillfällen

Sammantaget innebär nollalternativet potential till stora positiva konsekvenser (+2) men risk för obetydliga konsekvenser (0) för näringslivet och besöksnäringen.

Huvudalternativet innebär att kommunen tydligare anger förutsättningar för var etablering av förnybar och fossilfri energi bör tillkomma. Det bedöms vara positivt då tydligare förutsättningar ger mindre osäkerheter vid sökande efter platser för etablering och därmed leda till mindre förgävesplanering. Det bedöms innebära möjlighet till fler etableringar blir av förnybar och fossilfri energi vilket säkrar tillgången till energi och gynnar den lokala och regionala ekonomin med arbetstillfällen.

Jämförelsealternativet innebär att etablering endast förväntas tillkomma i utpekade områden. Detta bedöms innebära mindre positiv potential då andra möjliga platser för etableringar inte kan prövas.

Sammantaget innebär huvudalternativet och jämförelsealternativet förbättrad potential för positiva konsekvenser men oförändrat vad gäller risken för negativa konsekvenser för lokala och regionala ekonomin. Huvudalternativet bedöms att ha något högre potential än jämförelsealternativet. Dock är redan potentialen bedömd till Stora positiva konsekvenser (+2) varför ytterligare ökning inte är aktuell.

Areella näringar och resurshushållning

Nollalternativet bedöms innebära potential till positiva konsekvenser (+1) med risk för negativa konsekvenser (-1) med avseende på areella näringar och resurshushållning främst genom att planen anger att mark av betydelse för jord- och skogsbruket skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt jord- och skogsbruk men att det öppnas för bebyggelse på jordbruksmark under vissa förutsättningar.

Huvudalternativet och jämförelsealternativet innebär att delar av värdefull jordbruks- och skogsmark får ytterligare skydd från exploatering. Huvudalternativet anger områden där vindkraftparker och större etableringar kan prövas. Delar av dessa områden är utpekade som stora opåverkade områden i översiktsplanen som är viktiga för skogsbruket. Detta innebär en tydlighet för vad som gäller där områden med viss tålighet överlappar stora opåverkade områden och därmed en ökad risk för negativa konsekvenser för skogsbruket.. Samtidigt kan etablering av t.ex. vindkraftparker innebära en ny betydande inkomstkälla som ersättning för areella näringar.

Jämförelsealternativet innebär ytterligare styrning och kan därmed minska negativ påverkan på areella näringar och resurshushållning.

Sammantaget kan huvudalternativet både ge positiva effekter och negativa effekter på areella näringar och resurshushållning. Med hårdare styrning enligt jämförelsealternativet bedöms riskerna för negativa effekter minska jämförelse med huvudalternativet. Skillnaderna mot nollalternativet bedöms dock inte vara så stora att de påverkar den övergripande bedömningen vare sig för den positiva potentialen eller för den negativa risken för översiktsplanen som helhet.

Gjorda avvägningar utifrån Ekonomisk hållbarhet

Utgångspunkten för ändringen har varit att öka lokal miljövänlig energiproduktion genom att ge tydliga förutsättningar för etableringar av förnyelsebar och fossilfri energi. En avvägning mellan frihet och restriktioner vid etablering har behövt göras. För att minska förgävesplanering men ändå ge intressenter möjlighet att kunna pröva lägen för etableringar för förnybar- och fossilfri energi har huvudalternativet ansetts ge tillräckligt med vägledning utan att styra möjligheten till att utveckla ekonomiskt lönsamma etableringar.

Aspekt	Nollalternativ	Huvudalternativ	Jämförelsealternativ
Lokal och regional ekonomi	Potential (+1) Risk (0)	Potential (+1) Risk (0) Högst potential	Potential (+1) Risk (0) Ökad potential
Näringsliv och besöksnäring samt arbetstillfällen	Potential (+2) Risk (0)	Potential (+2) Risk (0) Högst potential	Potential (+2) Risk (0) Ökad potential
Areella näringar och resurshushållning	Potential (+1) Risk (-1)	Potential (+1) Risk (-1) Oförändrad potential och risk	Potential (+1) Risk (-1) Minskad risk

Figur 4: Bedömning av eventuell ändrad potential eller risk i förhållande till nollalternativet för huvud- och jämförelsealternativen, Ekonomisk hållbarhet. Alternativens ökade potential respektive minskad risk bedöms inte så betydande att den påverkar helhetsbedömningen för översiktsplanen.

RIKSINTRESSEN

Etablering av anläggningar för förnybar och fossilfri energi samt andra storskaliga etableringar kan påverka olika riksintressen.

Nollalternativet har inga ställningstaganden för etableringar av förnybar- och fossilfri energi eller andra storskaliga etableringar förutom två för etablering av vindkraft och att riksintresseområdena för vindbruk ska utgå.

Huvudalternativet och jämförelsealternativet innebär att ställningstaganden för etablering av anläggningar för förnybar och fossilfri energi samt andra storskaliga etableringar. Ställningstaganden för energislagen och avgränsningen av känslighetsområden har tagit hänsyn till de riksintressen som kan påverkas av dessa etableringar såsom Friluftsliv, Turism och rörligt friluftsliv, Yrkesfiske, Sjöfart, Flygplats, Naturmiljö och Kulturmiljö. Risken för påtaglig skada på dessa riksintressen bedöms därför minska jämfört med nollalternativet. Hänsyn har även tagits till befintliga Natura 2000 områden och deras viktigaste spridningsvägar. I samrådsversionen ingick en del av Natura-2000-området Nynäs i karaktärsområde "viss tållighet" vilket kunde orsaka osäkerhet om vad som gäller för området. Justering av karaktärsområdet har gjorts till samrådsversionen. Därmed utgår denna osäkerhet.

Hänsyn till riksintressen för totalförsvaret, väg- och järnvägsanläggningar (befintliga och planerade), energidistribution, vattenförsörjning och elektronisk kommunikation, har inte kunnat tas hänsyn till vid avgränsningarna i känslighetsområden. Det är därför av största vikt att hänsyn till dessa görs vid slutgiltig prövning, placering och utformning. Detta bedöms kunna göras så att risk för påtaglig skada undviks. Ingen ändring sker vad gäller ställningstagandena angående riksintresse vindbruk jämfört med nollalternativet.

MILJÖKVALITETSNORMER

Miljökvalitetsnormer för ekologisk potential för vatten

Bedömningen är att ändringen ytterligare bidrar positivt till möjligheten att nå miljökvalitetsnormerna för ekologisk potential för vatten, bl.a. då ställningstagande för vattenkraft anger att "*Plats för åtgärder så att god vattenkvalitet kan uppnås ska säkras vid befintliga anläggningar*".

Övriga miljökvalitetsnormer

I övrigt bedöms inte ändringen påverka möjligheterna att uppfylla gällande miljökvalitetsnormer.

KONSEKVENSBEDÖMNING AV STÄLLNINGSTAGANDEN FÖR ENERGISLAGEN

I huvudalternativet anges ett antal ställningstagande för de olika förnybara och fossilfria energislagen. För att tydliggöra deras påverkan på hållbarheten har en bedömning gjorts för varje ställningstagandes potential och risk utifrån de tre hållbarhetsdimensionerna.

Bedömningarna har vägts in i de sammanvägda bedömningarna i kapitlet "Konsekvensbedömning av alternativen".

Energislag och ställningstagande	Konsekvensbedömning
<p>Vindkraft: <i>"Vindkraftparker bör i första hand placeras i landskap som bedöms ha viss tålighet eller viss känslighet utan att dess värden påtagligt påverkas negativt"</i></p>	<p>Bedöms kunna ge ökad positiv potential för klimatpåverkan och lokal ekonomi i form av arbetstillfällen, då det ger tydligare förutsättningar för etablering av vindkraftparker. Bedöms innebära viss risk för liten negativ påverkan på landskapsbild, kulturmiljö, natur, rekreation och friluftsliv samt areella näringar beroende på slutlig lokalisering och utformning.</p>
<p>Solkraft: <i>"Större solkraftparker bör placeras med goda anslutningsmöjligheter till befintligt elnät i första hand i landskap som bedöms ha viss tålighet eller viss känslighet utan att dess värden påtagligt påverkas negativt"</i></p>	<p>Bedöms kunna ge ökad positiv potential för klimatpåverkan då det ger tydligare förutsättningar för etablering av solkraftparker. Bedöms innebära risk för lokal negativ påverkan på landskapsbild och kulturmiljö.</p>
<p>Vattenkraft: <i>"Nya vattenkraftanläggningar bör inte tillkomma. Plats för åtgärder så att god vattenkvalitet kan uppnås ska säkras vid befintliga anläggningar. Hänsyn till platsens landskapsvärden ska tas."</i></p>	<p>Bedöms kunna ge ökad positiv potential för natur, rekreation och friluftsliv. Bedöms kunna ge liten negativ påverkan på klimatet då utbyggnad av förnybar el från vattenkraft inte tillkommer.</p>
<p>Vågkraft: <i>"Anläggningar för vågkraft ska placeras så att sjöfart och fiskenäring inte försvåras eller att höga natur- eller friluftslivsvärden påtagligt påverkas negativt."</i></p>	<p>Bedöms kunna ge liten ökad positiv potential för klimatpåverkan då det ger tydligare förutsättningar för etablering av vågkraftparker. Det bedöms dock som osannolikt att vågkraft ska komma till i närtid och få någon betydande påverkan.</p>
<p>Biogas: <i>"Kommunal anläggning för biogas bör samordnas med avfallsverksamheten eller VA verksamheten. Övriga anläggningar kan samordnas med jordbruksverksamhet/verksamhet för areella näringar. Hänsyn till platsens landskapsvärden och närboende ska tas"</i></p>	<p>Bedöms kunna ge liten ökad positiv potential för klimatpåverkan då det ger tydligare förutsättningar för etablering av biogasanläggningar. Främst är det verksamhetsanknutna anläggningar som kan tillkomma.</p>
<p>Biobränsle: <i>"Omställning av mark för biobränsleproduktion bör i områden med stor och mycket stor känslighet utifrån landskapsvärden enligt översiktsplanen föregås av bedömning av landskapspåverkan."</i></p>	<p>Bedöms kunna ge liten ökad positiv potential för landskapsbild genom att ge stöd i länsstyrelsens miljöprövning. Bedöms kunna riskera liten negativ påverkan för lokal ekonomi då vissa marker undantas för viss markanvändning.</p>
<p>Fjärrvärme: <i>"Förutsättningarna för produktion och distribution av förnybar fjärrvärme ska säkras i planeringen."</i></p>	<p>Bedöms kunna ge en liten ökad positiv potential för klimatpåverkan då det ger tydligare förutsättningar för hänsyn till fjärrvärme i fysiska planeringen.</p>
<p>Geoenergi: <i>"Vid tillstånd till anläggningar för geoenergi ska hänsyn till påverkan på angränsande anläggningar tas. Särskilda skydds krav bör"</i></p>	<p>Bedöms inte ha så stor vare sig positiv eller negativ påverkan då prövning enligt förslaget redan sker i miljöprövningen och</p>

<i>ställas inom utpekade grundvattenförekomster.”</i>	att större anläggningar inte förväntas tillkomma i närtid.
Kärnkraft: <i>”Om lagändringar införs som möjliggör nyetablering av kärnkraft kan Studsviks verksamhetsområde ha förutsättningar för etablering av kärnkraft. Vidare utredningar om omgivningspåverkan och dess konsekvenser behöver då initieras”</i>	Bedöms kunna ge ökad positiv potential för klimatpåverkan då möjlig plats för etablering av kärnkraft anges. Bedöms beroende på teknikval innebära risk för lokal negativ påverkan på naturmiljö och strålsäkerhet. Osäkerheterna kring möjligheterna och formerna för etablering är dock stora.
Anläggningar för energilagring: <i>”Större anläggningar för energilagring som batterilagring eller vätgasproduktion bör placeras med goda anslutningsmöjligheter till befintligt elnät, i första hand i landskap som bedöms ha viss tålighet eller viss känslighet utan att dess värden påtagligt påverkas negativt.”</i>	Bedöms kunna ge positiv potential för klimat, landskap och strålmiljö, tack vare utjämning i elsystemet, Bedöms kunna ge ökad risk för negativ påverkan genom ökad risk i anslutning till framför allt vätgasanläggningar.

Figur 5: Konsekvensbedömning av ställningstaganden för energislagen i förhållande till noll-alternativet

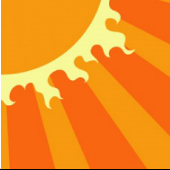

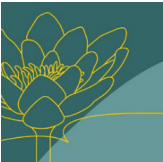
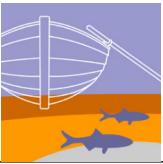

Måluppfyllelse

Nedan redovisas en bedömning av hur ändringen påverkar uppfyllandet av relevanta nationella och internationella miljö- och hållbarhetsmål. Redovisningen följer samma upplägg som hållbarhetsbedömningen för Översiktsplan Nyköping 2040.

NATIONELLA MILJÖKVALITETSMÅL

I tabellen nedan görs en uppföljning av ändringens inverkan på uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen som bedömts relevanta för ändringen.

Miljömål	Konsekvensbedömning
Begränsad klimatpåverkan 	+ Ändringen anger förutsättningar för att öka produktionen av förnybar och fossilfri energi inom kommunen -
Säker strålmiljö 	+ Ändringen anger att goda förutsättningar för anslutning till elnätet ska råda, vilket minskar sträckan ledningssträckor med ökad strålningsrisk. - Kärnkraftetablering innebär behov av riskzon för strålning vid ev.olycka
Levande sjöar och vattendrag 	+ Ställningstagandet att ny vattenkraft inte bör tillkomma och att plats för åtgärder ska säkras stärker möjligheten för att nå miljömålet. -
Hav i balans samt levande kust och skärgård 	+ Ställningstagande om hänsyn till andra värden vid etablering av vågkraft stärker miljömålet. -
Levande skogar 	+ Mest värdefulla skogar undantas från exploatering. - Vissa områden med skogsmark kan komma att exploateras
Ett rikt odlingslandskap 	+ Mest värdefulla odlingslandskapen undantas från exploatering. - Vissa områden av odlingslandskap kan komma att exploateras
Ett rikt växt- och djurliv 	+ De mest värdefulla områdena för växt- och djurliv undantas från exploatering. - Det finns områden med rikt växt- och djurliv inom de områden som anges som viss tålighet där ökad risk för exploatering kan komma att uppstå

Figur 6: Bedömning av ändringens inverkan på uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen som bedömts relevanta för ändringen.

GLOBALA HÅLLBARHETSMÅL – AGENDA 2030

I tabellen nedan görs en uppföljning av ändringens inverkan på uppfyllandet av globala hållbarhetsmålen som bedömts relevanta för ändringen.

Hållbarhetsmål	Konsekvensbedömning
Bekämpa klimatförändringarna 	+ Ändringen anger förutsättningar för att öka produktionen av förnybar och fossilfri energi inom kommunen -
Hav och marina resurser? 	+ Ställningstagande om hänsyn till andra värden vid etablering av vågkraft stärker miljömålet. -
Ekosystem och biologisk mångfald 	+ De mest värdefulla områdena för växt- och djurliv undantas från exploatering. - Det finns områden med rikt växt- och djurliv inom de områden som anges som viss tålighet där ökad risk för exploatering kan komma att uppstå

Figur 7: Bedömning av ändringens inverkan på uppfyllandet av globala hållbarhetsmålen som bedömts relevanta för ändringen.

Samlad bedömning

Hållbarhetsbedömningen visar att det har tagits hänsyn till såväl ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarhetsvärden vid framtagandet av huvudalternativet. Trots det finns det risker att både ekologiska, sociala och ekonomiska värden riskerar att påverkas negativt om inte platsspecifika prövningar och anpassningar sker vid slutgiltig prövning. Dessutom behöver de kumulativa effekterna på både för naturmiljö, mark och vatten, Landskap och kulturmiljö samt rekreation och friluftsliv analyseras och tas hänsyn till vid kommande prövningar. I jämförelse med nollalternativet har huvudalternativet större potential till hållbar utveckling främst genom möjlighet till förbättrad klimatpåverkan då möjligheten till etablering av förnybar och fossilfri energi ökar och förgävesplanering minskar. I jämförelse med jämförelsealternativet har huvudalternativet framför allt större potential att nå ekonomisk hållbarhet då det möjliggör för prövning i fler områden och därmed ökar möjligheten till nya etableringar. Detta har bedömts väga upp de mindre osäkerheter som den mindre styrande huvudalternativet innebär jämfört med jämförelsealternativet.

Förslag till åtgärder och uppföljning

Kommunen ska följa upp den betydande miljöpåverkan som riskerar att uppstå genom genomförandet utifrån ändringen av ÖP:n. Uppföljningen föreslås ske som en del i arbetet med kommunens planeringsstrategi. En bedömning av om gjorda etableringar för förnybar och fossilfri energi har inneburit betydande påverkan på framför allt landskapsbild, friluftsliv, naturmiljö och kulturmiljö bör då göras. Om bedömningen visar att betydande påverkan uppstått ska åtgärder vidtas.